

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 24.10.2003
KOM(2003) 622 endelig

2003/0242 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING

**om anvendelse af Århus-konventionens bestemmelser om adgang til oplysninger,
offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på
miljøområdet på Det Europæiske Fællesskabs institutioner og organer**

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

1. BEGRUNDELSE FOR FORSLAGET

1.1 Generelle betragtninger

I juni 1998 undertegnede Det Europæiske Fællesskab sammen med de femten medlemsstater FN/ECE-konventionen om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet, i det følgende benævnt "Århus-konventionen". Konventionen trådte i kraft i oktober 2001. Den er af væsentlig betydning for EF og dets medlemsstater såvel som for de central- og østeuropæiske lande og for de nye uafhængige stater, hvoraf mange har ratificeret konventionen og gradvist er ved at tilpasse deres administrative miljøprocedurer til konventionens krav. Hovedsigtet med konventionen er at give offentligheden mulighed for i højere grad at blive inddraget i miljøspørgsmål og aktivt bidrage til en bedre bevarelse og beskyttelse af miljøet.

Med undertegnelsen af Århus-konventionen forpligter Det Europæiske Fællesskab sig til at tilpasse sin lovgivning efter konventionen. Med hensyn til den lovgivning, der er rettet mod medlemsstaterne, er der blevet vedtaget to direktiver: Direktiv 2002/4/EF om offentlig adgang til miljøoplysninger¹ og direktiv 2003/35/EF om offentlig deltagelse i forbindelse med udarbejdelse af visse planer og programmer på miljøområdet og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF og 96/61/EF, for så vidt angår offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse². Sammen med nærværende forslag forelægges et forslag til direktiv om adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet.

For anvendelsen af Århus-konventionen på fællesskabsplan er en række lovtekster relevante. Hvad adgang til oplysninger angår, giver forordning (EF) nr. 1049/2001³ aktindsigt i Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter. Den 18. december 2002 vedtog Kommissionen desuden en meddelelse om de generelle principper og minimumsstandarderne for høring af interesserede parter⁴. Med hensyn til adgang til klage og domstolsprøvelse er EF-traktatens artikel 230 og 232 relevante og giver fysiske eller juridiske personer adgang til, på visse betingelser, at indbringe klage for Domstolen.

Disse lovbestemmelser er imidlertid endnu ikke tilstrækkelige til, at Fællesskabet kan ratificere Århus-konventionen, da konventionens bestemmelser for en del er mere detaljerede eller vidtrækkende end de eksisterende EF-bestemmelser, også hvad deres anvendelsesområde angår. Af denne grund er yderligere foranstaltninger nødvendige, for at Århus-konventionens krav fuldt ud kan anvendes på Fællesskabets institutioner og organer.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/4/EF af 28. januar 2003 om offentlig adgang til miljøoplysninger og om ophævelse af Rådets direktiv 90/313/EØF, EFT L 41 af 14.2.2003, s. 26.

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/35/EF af 26. maj 2003 om mulighed for offentlig deltagelse i forbindelse med udarbejdelse af visse planer og programmer på miljøområdet og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF og 96/61/EF, for så vidt angår offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse, EUT L 156 af 26.6.2006, s. 17.

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1049/2001 af 30. maj 2001 om aktindsigt i Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter, EFT L 145 af 31.5.2001, s. 43.

⁴ Meddelelse fra Kommissionen: Mod en stærkere hørings- og dialogkultur - Generelle principper og minimumsstandarder ved Kommissionens høring af interesserede parter, KOM/2002/0704 af 11. december 2002

Forordningsforslaget indeholder bestemmelser om anvendelse af konventionens tre søjler - adgang til oplysninger, deltagelse i beslutningsprocesser og klageadgang på miljøområdet - på Det Europæiske Fællesskabs institutioner og organer, med udgangspunkt i de bestemmelser, der allerede findes på dette område.

1.2 Miljømålsætninger, som skal opfyldes

Forordningsforslaget bidrager til opfyldelse af Fællesskabets miljøpolitiske mål, jf. EF-traktatens artikel 174, stk.1. Adgang til miljøoplysninger og offentlig deltagelse i beslutningsprocesser bidrager til disse mål, forbedrer beslutningernes kvalitet og skaber større delagtiggørelse i det endelige resultat. Offentligheden bør have adgang til effektive retslige mekanismer, så dens retmæssige interesser beskyttes og loven håndhæves. Først og fremmest bør der træffes foranstaltninger, så Fællesskabet kan ratificere Århus-konventionen. I denne forbindelse skal det erindres, at fællesskabslovgivningen om adgang til miljøoplysninger samt deltagelse i forbindelse med beslutningstagning på miljøområdet i vid udstrækning dannede grundlag for de internationale forhandlinger, som i sidste ende førte til Århus-konventionen. I 1985 vedtog Fællesskabet direktiv 85/337/EØF om vurdering af virkningerne på miljøet⁵ Ifølge direktivet skal offentligheden underrettes om ansøgninger om tilladelse til projekter, som omfattes af direktivet, og den 'berørte offentlighed' skal have ret til at udtale sig om sådanne projekter, inden der træffes afgørelse herom. I 1990 vedtog Fællesskabet desuden direktiv 90/313/EØF om fri adgang til miljøoplysninger⁶, som gav alle fri adgang til miljøoplysninger, som myndighederne ligger inde med.

Begge direktiver, som efterfølgende er gennemført af EF's medlemsstater, tjente som model på internationalt niveau, og den tilgrundliggende filosofi blev overtaget af Århus-konventionen. Under disse omstændigheder bør Det Europæiske Fællesskab tiltræde Århus-konventionen, som udtrykkeligt blev åbnet for tiltrædelse af regionale økonomiske organisationer. Dette ville vise de andre kontraherende parter og signatarstater - særlig i Østeuropa - at Det Europæiske Fællesskab også fuldt ud tiltræder konventionens principper.

Desuden bidrager den foreslåede forordning til, at miljøkravene integreres i alle dele af Fællesskabets politik. I henhold til EF-traktatens artikel 6 skal miljøbeskyttelseskrav integreres i alle Fællesskabets politikker, især med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling. Det forhold, at Fællesskabets institutioner og organer anvender de forskellige principper i Århus-konventionen, vil vise, at Fællesskabets institutioner og organer, på områder under EF's kompetence, har til hensigt at påtage sig de samme forpligtelser som medlemsstaterne. Dette vil ikke kun sikre en større sammenhæng mellem politikker og foranstaltninger på nationalt plan og fællesskabsplan, men vil også være en anerkendelse af, at miljøproblemer ofte må løses på et niveau, som ligger over det nationale niveau.

Endelig vil vedtagelsen af denne forordning vise globalt, at Det Europæiske Fællesskab reelt ønsker at påtage sig sit ansvar for miljøspørgsmål. Fællesskabet vil hermed være den første internationale organisation, som har vedtaget bindende regler om adgang til miljøoplysninger, deltagelse i beslutningsprocessen vedrørende miljøspørgsmål og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet. I betragtning af det stigende antal miljøproblemer, som i fremtiden må løses på et paneuropæisk eller endog globalt niveau, kan Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstaters indflydelse i disse internationale miljødiskussioner kun

⁵ Rådets direktiv 85/337/EØF af 27. juni 1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, EFT L 175 af 5.7.1985, ændret ved Rådets direktiv 97/11/EF af 3. marts 1997, EFT L 73 af 14.3.1997, s. 5

⁶ Rådets direktiv 90/313/EØF, EFT L 158 af 23. 6. 1990, s. 56

blive styrket ved tiltrædelsen til konventionen, ikke mindst i lyset af konklusionerne af verdensstopmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg (WSSD, 2002).

2. VALG AF OG BEGRUNDELSE FOR RETSGRUNDLAGET OG RETSAKTENS FORM

Formålet med forordningen er at forbedre miljøbeskyttelsen ved at give offentligheden mulighed for i højere grad at deltage i spørgsmål vedrørende miljøet, og dette er grunden til, at EF-traktatens artikel 175, stk. 1, vælges som retsgrundlag.

Tiltrædelse af Århus-konventionen vil kun være mulig, når der er indført bindende foranstaltninger, som gælder for Det Europæiske Fællesskab. Til den ende er en forordning den rette retsakt. Et direktiv er udelukket, da det er rettet til medlemsstaterne, hvorimod det i dette tilfælde er Fællesskabets institutioner og organer, som retsaktens rettet til. En afgørelse er udelukket, da retsaktens må kunne omhandle et ubestemt antal fremtidige situationer og ikke, som det er typisk for en afgørelse, behandle en konkret enkeltsag.

3. NÆRHEDS- OG PROPORCIONALITETSPRINCIPPET

3.1 Målene for den foreslåede aktion i forhold til Fællesskabets forpligtelser

I artikel 1 i traktaten om Den Europæiske Union hedder det, at i Den Europæiske Union træffes "beslutningerne så åbent som muligt og så tæt på borgerne som muligt". Et demokratisk, åbent samfund bør inddrage borgerne i beslutningsprocessen og sikre, at dets politiske og administrative handlinger er så gennemsigtige som muligt. Disse principper blev for nylig gentaget og understreget i Kommissionens hvidbog om nye styreformer i EU⁷, som fastslår, at de første to principper, der ligger til grund for gode styreformer er "åbenhed" ("Institutionerne skal være mere åbne i deres arbejde") og "deltagelse" ("Større deltagelse må forventes at skabe større tillid til slutresultatet og til de institutioner, der leverer politikkerne"). Med principperne i Århus-konventionen er der blot tale om anvendelse af god styring i miljøsektoren.

I henhold til EF-traktaten er Fællesskabet forpligtet til at tilstræbe et højt beskyttelsesniveau på miljøområdet (artikel 174, stk. 2). Forbedret adgang til oplysning og deltagelse i beslutningsprocessen kan gøre det tydeligere for borgerne, at det er deres eget miljø, der berøres, positivt eller negativt, af de administrative organers aktiviteter, og at de kan bidrage aktivt til et bedre miljø både i Fællesskabet og uden for dets grænser.

3.2 Hvad er fællesskabsdimensionen af problemet?

I en situation med stigende globalisering træffes beslutninger, som berører miljøet (som fremhævet på verdensstopmødet), ikke længere udelukkende på nationalt niveau. I stadig højere grad har sådanne beslutninger en fællesskabsdimension. Dette princip har ført til udarbejdelsen af en fælles miljøpolitik, som i de seneste 15 år har fået øget institutionel og politisk betydning. Da stadig flere beslutninger vedrørende miljøspørgsmål træffes på fællesskabsplan, er det nødvendigt at sikre, at de ledende principper, som ligger til grund for enhver miljømæssig indsats, også følges på fællesskabsplan.

⁷ KOM(2001) 428 af 25. juli 2001

3.3 Hvad er den mest effektive løsning i forhold til medlemsstaternes og Fællesskabets muligheder?

De planlagte foranstaltninger supplerer foranstaltninger, som er vedtaget eller fremsat som forslag på medlemsstatsniveau.

3.4 Hvad ville omkostningerne være ved at Fællesskabet forholder sig passivt?

Det ser ikke ud til at vedtagelsen af denne retsakt eller undladelse heraf vil forårsage væsentlige finansielle udgifter.

Politisk set ville hovedomkostningen ved, at Fællesskabet forholder sig passivt, være et betydeligt tab af troværdighed. Fællesskabets undertegnelse af Århus-konventionen sammen med medlemsstaterne viser, at den juridiske og praktiske gennemførelse af Århus-principperne ikke overlades til medlemsstaterne alene. Desuden giver ovennævnte hvidbog om Europas nye styreformer oplysning af borgerne og borgernes deltagelse en central rolle og opfordrer til en forbedring af den nuværende situation. Det ville ikke være i overensstemmelse med denne holdning, hvis Fællesskabet i dette tilfælde, hvor det skal anvende hvidbogens principper i praksis, så alligevel ikke foretog sig noget. Dette understreges yderligere af resultaterne af verdenstopmødet.

3.5 Hvilke instrumenter står til rådighed for Fællesskabet med henblik på at imødekomme disse målsætninger?

Af de retligt bindende instrumenter er det eneste egnede instrument en forordning (jf. ovenfor).

Et ikke-bindende instrument, som f.eks. interne retningslinjer eller adfærdskodekser, er ikke i sig selv nok til, at Fællesskabet kan ratificere Århus-konventionen. Domstolen har i sin retspraksis gentagne gange fastslået, at medlemsstaterne ikke kan anvende ikke-bindende retsakter til gennemførelse i national ret af EF-miljølovgivning, som indebærer rettigheder og forpligtelser for personer. Dette ville ikke sikre enkeltpersoner tilstrækkelig retssikkerhed. De samme principper må gælde for Fællesskabet, når det tiltræder Århus-konventionen, eftersom denne også indeholder bestemmelser, som skaber rettigheder og forpligtelser for personer.

3.6 Proportionalitetsprincippet

Formålet med den foreslåede forordning er at sikre, at alle fællesskabsinstitutioner og -organer anvender bestemmelserne i Århus-konventionen. Den skal derfor ikke skal gå ud over hvad der er nødvendigt for, at Fællesskabet kan indgå Århus-konventionen. Samtidig er forslaget imidlertid, så vidt det er muligt og hensigtsmæssigt, udformet i tråd med de relevante direktiver, der skal gennemføres af medlemsstaterne, særlig direktiv 2003/4/EF om offentlig adgang til miljøoplysninger og direktiv 2003/35/EF om offentlig deltagelse. I de tilfælde, hvor disse to direktiver ligger ud over hvad der er strengt nødvendigt i forhold til forpligtelserne i henhold til Århus-konventionen, gør den foreslåede forordning det samme, hvor det er relevant og hensigtsmæssigt, under hensyntagen til de særlige forhold, der kendetegner beslutningsprocessen på fællesskabsplan.

4. OMKOSTNINGERNE FOR MEDLEMSSTATERNE VED AT GENNEMFØRE FORSLAGET

De foreslåede foranstaltninger er rettet mod Det Europæiske Fællesskabs institutioner og organer. Det ser derfor ikke ud til, at vedtagelsen af dette instrument vil betyde nogen finansiell udgift for medlemsstaterne.

5. HØRING AF INTERESSEREDE PARTER

I efteråret 2002 offentliggjorde Kommissionens tjenestegrene et arbejdsdokument, som skitserede formålet og valgmulighederne med hensyn til den fremtidige retsakt. På dette grundlag blev der afholdt en række møder med eksperter fra medlemsstater, kandidatlande, regionale og lokale myndigheder, NGO'er og repræsentanter for erhvervslivet. Efter disse møder modtog Kommissionen yderligere skriftlige kommentarer.

Der blev rejst generelle spørgsmål vedrørende det hensigtsmæssige i at dække de tre søjler i Århus-konventionen gennem én retsakt. Der var generel tilfredshed med, at den brede definition på offentlige myndigheder, som retsakten skal dække, ikke var begrænset til de fællesskabsinstitutioner, der er opregnet i EF-traktatens artikel 7.

Adgang til oplysninger

Kommentarerne vedrørende adgang til oplysninger angik forbindelserne mellem forordning (EF) nr. 1049/2001/EF og den planlagte retsakt. Nogle eksperter satte spørgsmålstejn ved behovet for at have en særskilt retsakt i stedet for en ændring af forordning (EF) nr. 1049/2001/EF. Andre understregede, at det var væsentligt at få samme standarder, som de, der var gældende på medlemsstatsniveau i henhold til det nye direktiv om offentlig adgang til miljøoplysninger. Disse betragtninger blev inddraget ved udformningen af forslaget, hvor det var relevant. Mere detailorienterede kommentarer vedrørte særlig de undtagelser, der er nævnt i arbejdsdokumentet, og deres sammenhæng med undtagelserne i henhold til forordning (EF) nr. 1049/2001/EF. .

Offentlig deltagelse

Der blev fremsat en række bemærkninger til definitionen på "planer og programmer på miljøområdet". Nogle interesserede parter var i tvivl om, hvorvidt denne definition var tilstrækkelig anvendelig i praksis, uden dog at fremkomme med alternative forslag. Nogle ønskede yderligere tydeliggørelse af spørgsmålet om inddragelse af planer og programmer, der er udarbejdet i andre sektorer, og som vil kunne få virkninger for miljøet. Der blev ikke foretaget nogen ændringer i så henseende. Det vurderes, at den nuværende definition på planer og programmer på miljøområdet er tilstrækkelig operationel, i og med at der er etableret en forbindelse til de foranstaltninger, der er fastsat i det sjette miljøhandlingsprogram. Definitionen er også tilstrækkelig klar med hensyn til inddragelsen af planer og programmer i andre sektorer, som vil kunne få væsentlig virkning for miljøet. Der blev fremsat yderligere kommentarer om behovet for at tydeliggøre, i hvilket omfang definitionen også dækkede planer og programmer, som efterfølgende blev vedtaget eller godkendt ved en retsakt. Dette aspekt er inddraget i definitionen på 'fællesskabsinstitutioner og -organer' omfattet af nærværende forslag - disse er kun undtaget "når de handler som dømmende eller lovgivende myndighed". Når Kommissionen f.eks. forbereder en plan eller et program på miljøområdet, skal der gives mulighed for offentlig deltagelse heri.

Der blev også fremsat kommentarer til rækkevidden af bestemmelserne om offentlig deltagelse. Nogle parter gik ind for offentlig deltagelse på europæisk niveau i forbindelse med væsentlige beslutninger om finansiering af projekter og mente, at man burde overveje en form for "trinvis" deltagelse i beslutningsprocessen for produktgodkendelse (kemikalier, pesticider), særlig vedrørende GMO'er (én gruppe interesseparter). Disse kommentarer gav ikke anledning til en ændring af politikken om ikke at inkludere denne form for beslutningstagning, af de grunde der er anført nedenfor under afsnit III (1). Andre kommentarer vedrørte måden og tidspunktet for offentlig deltagelse. Hvad dette aspekt angår, afviger den nærværende tekst fra den holdning, der oprindeligt blev anlagt i arbejdsdokumentet. Dette forslag, der ligger tæt op ad ordlyden i Århus-konventionens artikel 7, opstiller ikke selv nærmere bestemmelser for offentlig deltagelse, men forpligter EF-institutionerne og -organerne til at træffe praktiske dispositioner til den ende. Forslaget opridser de vigtigste elementer, der skal tages hensyn til i disse dispositioner i tråd med konventionen .

Adgang til klage og domstolsprøvelse

Nogle parter understregede, at kravene burde formuleres parallelt med de krav, der foreslås på medlemsstatsniveau, og som allerede har været gennem en høringsproces på grundlag af to arbejdsdokumenter. Det nuværende forslag tilstræber at følge en sådan parallelisme, i det omfang dette er hensigtsmæssigt.

Der blev anmodet om yderligere tydeliggørelse med hensyn til bestemmelserne om adgang til klage og domstolsprøvelse i henhold til fællesskabsinstrumentet og EF-traktatens artikel 230 og 230. Det nuværende forslag tydeliggør, at det indfører en procedure, som skal lette adgang til klage og domstolsprøvelse for "kvalificerede organer", i form af ret til intern prøvelse af EF-institutioners og -organers administrative foranstaltninger og undladelser. En gruppe interesserede parter fandt især, at det ikke var berettiget at begrænse adgangen til klage og domstolsprøvelse til "kvalificerede organer", ud fra den betragtning, at indførelse af "actio popularis" ikke kunne forventes at medføre, at de europæiske domstole blev overbebyrdet. De tvivlede også på, at det var nødvendigt at indføre krav om gennemførelse af en intern prøvelsesprocedure, inden en sag kan indbringes for Den Europæiske Domstol. Disse kommentarer resulterede ikke i, at forslaget blev ændret, da hensigten med dette især var ikke at komme i vejen for traktatens krav.

Kommentarer fra lokale og regionale myndigheder vedrørte hovedsagelig deres rolle i forbindelse med anvendelsen af den planlagte retsakt, idet de fandt, at de burde have mulighed for at blive anerkendt som "kvalificerede organer". Disse kommentarer er ikke blevet medtaget, idet disse organer selv er offentlige myndigheder.

6. DETALJERET FORKLARING TIL FORSLAGET

GENERELLE BESTEMMELSER (Afsnit 1)

Formål (artikel 1)

Formålet med forordningen er at anvende Århus-konventionens principper på Fællesskabets institutioner og organer ved at indføre en ramme af krav på EU-plan for adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet.

Af hensyn til sammenhængen omfatter forslaget Århus-konventionens tre søjler i én enkelt retsakt.

Definitioner (artikel 2)

I denne artikel fastsættes de definitioner, der er afgørende for fortolkningen af den foreslåede forordning. De vigtigste er:

- **Offentligheden**

Denne definition tager sigte på bestemmelserne om offentlig deltagelse. Den er den samme som definitionen i Århus-konventionen.

- **Fællesskabsinstitutioner og -organer**

Denne definition tjener til at omsætte begrebet offentlige myndigheder, som er omfattet af Århus-konventionen. Århus-konventionen omhandler forholdet mellem enkeltpersoner og deres sammenslutninger på den ene side og de offentlige myndigheder på den anden side. Begrebet "offentlig myndighed" er defineret i konventionens artikel 2, stk. 2, på en meget bred måde. Det omfatter ud over det offentlige på alle niveauer også "fysiske eller juridiske personer, der udøver offentlige administrative funktioner, ,,, herunder specifikke funktioner eller tjenesteydelser i relation til miljøet". Den grundlæggende idé er, at når som helst der udøves offentlig myndighed - med undtagelse af parlamenter og domstole, der optræder som lovgivende eller dømmende myndighed - skal enkeltpersoner og deres organisationer kunne påberåbe sig deres rettigheder i henhold til konventionen.

I henhold til Århus-konventionens artikel 2, stk. 2, litra d), betyder "offentlige myndigheder" også institutioner, der henhører under en regional organisation for økonomisk integration, jf. artikel 17, og som er part i konventionen. Det følger af den brede betydning, der er anvendt i resten af definitionen, at dette for Fællesskabets vedkommende skal fortolkes meget vidt og ikke kan begrænses til de fællesskabsinstitutioner og -organer, der er nævnt i EF-traktatens artikel 7. Ellers ville der gælde forskellige standarder på medlemsstats- og på fællesskabsniveau.

Derfor defineres "fællesskabsinstitutioner og -organer" i dette forslag som "alle offentlige institutioner, organer, kontorer eller agenturer, som er oprettet ved eller på grundlag af traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, og som udøver offentlige funktioner, medmindre de handler som dømmende eller lovgivende myndighed". Undtagelsen for organer eller institutioner, der handler som dømmende eller lovgivende myndighed, følger af Århus-konventionens artikel 2, stk. 2.

- **Kvalificeret organ**

Hermed menes enhver forening eller organisation, der har til formål at fremme miljøbeskyttelse, og som er anerkendt efter proceduren i forordningsforslagets artikel 13. For at blive anerkendt skal et kvalificeret organ opfylde kriterierne i artikel 12. Definitionen på 'miljølovgivning' er fastlagt med henblik på de bestemmelser i forslaget, der vedrører adgang til klage og domstolsprøvelse.

- **Miljøoplysninger**

Der er tale om alle miljøoplysninger - i skriftlig form, i billed- eller lydform eller i elektronisk eller en hvilken som helst anden fysisk form - om tilstanden i miljøelementer, om faktorer,

som påvirker eller vil kunne påvirke disse elementer, foranstaltninger, politikker, lovgivning, planer, programmer, miljøaftaler og aktiviteter, der påvirker eller kan påvirke miljøet. Miljøoplysninger omfatter også rapporter om gennemførelse af miljølovgivningen, økonomiske analyser og forudsætninger vedrørende miljøet og oplysninger om menneskers sundheds- og sikkerhedstilstand, menneskers levevilkår, kulturminde og bygningsværker, i det omfang de har en miljømæssig dimension.

Definitionen i forslaget er den samme som definitionen i direktiv 2003/4/EF om offentlig adgang til miljøoplysninger. Selv om den er mere detaljeret og udtrykkelig end definitionen i Århus-konventionen, dækker den nøjagtigt de samme oplysninger, som er omfattet af Århus-konventionen.

• **Planer og programmer på miljøområdet**

Århus-konventionen definerer ikke "planer og programmer på miljøområdet". Begrebet har fået en bred betydning og dækker også komplekse strategier såsom miljøhandlingsplaner, der selv vil kunne blive udmøntet i planer på grundlag af sådanne strategier⁸. Den foreslåede definition på "planer og programmer på miljøområdet" er udformet på en sådan måde, at den så vidt muligt modsvarer medlemsstaternes forpligtelser, navnlig efter direktiv 2003/35/EF om offentlig deltagelse og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF om 'strategisk miljøvurdering'⁹. Den foreslåede definition omfatter planer og programmer, som bidrager til opfyldelse af Fællesskabets miljøpolitiske mål. Desuden dækker definitionen planer og programmer, som kan ventes at få betydelig indvirkning på gennemførelsen af disse målsætninger. Dette er på linje med kravet om integrering i EF-traktatens artikel 6. For medlemsstaterne følges der en tilsvarende fremgangsmåde i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF, der med hensyn til krav om miljøvurderinger indeholder bestemmelser, der er i tråd med Århus-konventionen. For give vejledning om udvælgelsen af sådanne planer og programmer henviser forslaget til afgørelse 1600/2002/EF om fastlæggelse af Fællesskabets sjette miljøhandlingsprogram¹⁰, som opstiller de foranstaltninger, der skal træffes for at nå målene for Fællesskabets miljøpolitik. Også hertil knyttede planer og programmer omfattes af bestemmelserne om offentlig deltagelse. I definitionen er der endvidere fastsat specifikke undtagelser. Således omfatter den ikke budgetplaner og -programmer, da de normalt ikke har nogen betydelig direkte virkning på miljøet. Budgetplaner og -programmer omfatter en fællesskabsinstitution eller et fællesskabsorgans årsbudget. Finansielle planer og programmer omfatter programmer, som beskriver, hvordan et projekt eller en aktivitet skal finansieres, eller hvordan tilskud eller subsidier skal fordeles. Interne arbejdsprogrammer er også undtaget.

• **Miljølovgivning**

Definitionen på "miljølovgivning" er relevant for den del af forslaget, der vedrører adgang til klage og domstolsprøvelse. "Miljølovgivning" defineres i generelle vendinger, så det bliver muligt at medtage al relevant lovgivning vedrørende miljøet. Da miljølovgivningen er i stadig udvikling, ville det være vanskeligt at opstille en udtømmende liste, fordi det ville kræve, at

⁸ Jf. UN/ECE "The Aarhus Convention – An Implementation Guide", UN, 2000, ISBN 92-1-116745-0, side 115

⁹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planer og programmers indvirkning på miljøet, EFT L 197 af 21.7.2001, s. 30.

¹⁰ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 1600/2002/EF af 22. juli 2002 om fastlæggelse af Fællesskabets sjette miljøhandlingsprogram., EFT L 242 af 10.9.2002, s. 1.

der blev indført en procedure for løbende opdatering. Forslaget tager derfor hensyn til følgende aspekter:

- Lovgivningen skal som formål have et af målene i EF-traktatens artikel 174.
- Definitionen skal være i overensstemmelse med Århus-konventionen og omfatte de vigtigste aspekter ved miljøet. Det ville ikke være hensigtsmæssigt at opstille en udtømmende liste over hvad der skal forstås ved "miljølovgivning", da dette begreb ikke er defineret i Århus-konventionen. Da miljølovgivningen er i stadig udvikling, er en vejledende liste mere hensigtsmæssig.

• Administrative handlinger og undladelser

Fællesskabsinstitutioners eller -organers administrative handlinger og undladelser kan gøres til genstand for klage, hvis de er i strid med miljølovgivningen. Ved administrativ handling forstås en retligt bindende og udadtil gældende administrativ foranstaltning truffet af en fællesskabsinstitution eller et fællesskabsorgan. Ved administrativ undladelse forstås manglende administrativ handling fra en fællesskabsinstitution eller et fællesskabsorgan, i tilfælde hvor vedkommende institution eller organ er juridisk forpligtet til at handle i medfør af miljølovgivningen.

Da organer eller institutioner, der handler som dømmende eller lovgivende myndighed, ikke er omfattet af definitionen på fællesskabsinstitutioner og -organer, er hertil knyttede administrative handlinger heller ikke omfattet.

Som fastsat i stk. 2 i artiklen om definitioner, er handlinger og undtagelser fra en fællesskabsinstitution eller et fællesskabsorgan, der handler som administrativ prøvelsesinstans, undtaget. I denne sammenhæng er det anført, at afgørelser, der træffes i forbindelse med overtrædelsesprocedurer eller procedurer vedrørende konkurrenceregler eller statsstøtte, procedurer ved ombudsmanden og procedurer ved Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig ikke er omfattet. Disse afgørelser omfatter undersøgelsesprocedurer, hvis effektivitet ville blive alvorligt mindsket, hvis de skulle underkastes retslig prøvelse.

(AFSNIT II)

ADGANG TIL MILJØOPLYSNINGER

De relevante artikler om offentlig adgang til miljøoplysninger er Århus-konventionens artikel 1-5. I vid udstrækning er bestemmelserne i disse artikler medtaget i forordning (EF) nr. 1049/2001/EF om aktindsigt i Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter. Anvendelsesområdet for denne forordning er for nylig blevet udvidet til også at omfatte en række EF-kontorer og -agenturer, hvoraf det mest relevante i denne forbindelse er Det Europæiske Miljøagentur¹¹. Disse bestemmelser gælder, alt andet lige, også for anmodninger om adgang til miljøoplysninger stilet til fællesskabsinstitutioner og -organer, som er omfattet af den foreliggende forordning.

¹¹ Ændringerne er blevet indført ved at retsakterne om oprettelse af de pågældende kontorer og agenturer er blevet ændret; for Det Europæiske Miljøagentur henvises til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. xxx/2003 af xx.xx.2003 om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 1210/90 om oprettelse af Det Europæiske Miljøagentur og Det Europæiske Miljøoplysnings- og Miljøovervågningsnet, EFT L ...

I overensstemmelse med artikel 2, stk. 6 i forordning (EF) nr. 1049/2001/EF, er forordningen yderligere suppleret med de bestemmelser, som anses for at være nødvendige for at bringe fællesskabslovgivningen helt på linje med Århus-konventionen. Desuden er ordlyden i forordningen, hvor relevant, blevet bragt på linje med ordlyden i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/4/EF om offentlig adgang til miljøoplysninger.

De forskelle mellem bestemmelserne i Århus-konventionen og forordning (EF) nr. 1049/2001, som bringes ud af verden med dette forslag, vedrører særlig følgende:

- enhver fysisk eller juridisk person har ret til adgang uanset nationalitet eller bopæl
- retten til adgang gælder i forhold til alle fællesskabsinstitutioner eller fællesskabsorganer, som udøver offentlige funktioner (dvs. f.eks. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget, Revisionsretten og Den Europæiske Investeringsbank)
- der er mere detaljerede og specifikke bestemmelser om indsamling og videreformidling af miljøoplysninger.

Anvendelse af forordning (EF) nr. 1049/2001/EF om aktindsigt på anmodninger om miljøoplysninger, som en fællesskabsinstitution eller et fællesskabsorgan sidder inde med (artikel 3)

Forordning (EF) nr. 1049/2001/EF finder umiddelbar anvendelse på enhver anmodning fra en informationssøgende, der anmoder om miljøoplysninger, som fællesskabsinstitutioner eller -organer er i besiddelse af, eller som opbevares for dem. Det gøres klart, at "institution" i forordning (EF) nr. 1049/2001 betyder "fællesskabsinstitution eller -organ". Med artikel 3 tilpasses forordningen til Århus-konventionens krav. Desuden er den praktiske behandling af anmodninger, undtagelserne for at afslå aktindsigt eller for at begrunde ikke-spredning af oplysninger samt prøvelsesmekanismerne identiske for begge ordninger.

Indsamling og formidling af miljøoplysninger (artikel 4)

Forordning (EF) nr. 1049/2001/EF indeholder en række bestemmelser vedrørende offentliggørelse af dokumenter i registre. I vid udstrækning opfylder disse bestemmelser kravene i Århus-konventionen. I det omfang det er nødvendigt, indfører det foreliggende forslag bestemmelser, som kræves i henhold til Århus-konventionen. Disse bestemmelser supplerer bestemmelserne i forordning (EF) nr. 1049/2001/EF og indfører de mere detaljerede bestemmelser, som er nødvendige for fuldt ud at tilpasse bestemmelserne i artikel 11-13 i forordning (EF) nr. 1049/2001/EF til Århus-konventionen. De rapporter, der skal forelægges i medfør af artikel 4, stk. 4, skal dække EU's område og vil supplere tilsvarende rapporter, som medlemsstaterne skal udarbejde i medfør af direktiv 2003/4/EF.

Miljøoplysningernes kvalitet (artikel 5)

Hverken forordning (EF) nr. 1049/2001/EF eller Århus-konventionen indeholder udtrykkelige bestemmelser om kvaliteten af de oplysninger, der skal gives. Imidlertid er det klart, at uden oplysninger af god kvalitet vil retten til aktindsigt være værdiløs. Med hensyn til gennemførelsen af Århus-konventionen på medlemsstatsniveau indeholder direktiv 2003/4/EF om offentlig adgang til miljøoplysninger udtrykkelige bestemmelser om kvaliteten af miljøoplysninger. For at skabe overensstemmelse er der indført tilsvarende bestemmelser i det foreliggende forslag.

Videresendelse af anmodninger (artikel 6)

Denne artikel omhandler tilfælde, hvor der anmodes om aktindsigt i oplysninger, som fællesskabsinstitutionen eller -organet ikke er i besiddelse af. Forordning (EF) nr. 1049/2001 indeholder ikke sådanne regler, som er direkte afledt af kravene i Århus-konventionen.

Artiklen tydeliggør, at hvis fællesskabsinstitutioner eller -organer modtager en anmodning om adgang til miljøoplysninger, som de ikke er i besiddelse af, skal de enten oplyse, hvor de tror oplysningerne kan findes, eller videresende anmodningen til den offentlige myndighed, som de tror er i besiddelse af oplysningerne.

Samarbejde (artikel 7)

Ifølge denne artikel er der pligt til at samarbejde i tilfælde af en overhængende trussel mod sundhed eller miljø. Efter Århus-konventionen skal oplysninger, der kan tjene til at forebygge eller begrænse følgerne af truslen, straks meddeles offentligheden. Direktiv 2003/4/EF fastsætter denne forpligtelse for medlemsstaterne. Nærværende forslag supplerer dette krav om oplysning med krav om, at fællesskabsinstitutionerne og -organerne, efter anmodning fra offentlige myndigheder, skal samarbejde med og bistå disse myndigheder, således at relevante oplysninger, herunder oplysninger, der er i fællesskabsinstitutionernes og -organernes besiddelse eller opbevares for dem, formidles til offentligheden.

Hvad angår overhængende farer for menneskers sundhed, er der med Europa-Parlamentets og Rådets beslutning 2119/98/EF af 24. september 1998 om oprettelse af et net til epidemiologisk overvågning af og kontrol med overførbare sygdomme i Fællesskabet¹² skabt et net på fællesskabsplan til fremme af samarbejde og koordinering mellem medlemsstaterne, med bistand fra Kommissionen, med henblik på at forbedre forebyggelse af og kontrol med en række overførbare sygdomme i Fællesskabet. Dette net bruges bl.a. til tidlig varsling og handling med henblik på forebyggelse af og kontrol med disse sygdomme. Dette net og systemet til tidlig varsling og handling er allerede i fuld overensstemmelse med Århus-konventionens krav. Med afgørelse 1786/2002/EF er der indført et program for Fællesskabets indsats inden for folkesundhed, som supplerer medlemsstaternes politik på området. Dette program sigter mod forbedring af oplysning og viden i folkesundhedens interesse og forbedring af kapaciteten til at handle hurtigt og koordineret på trusler mod sundheden, og disse mål er klart i tråd med Århus-konventionens krav.

Anvendelsen af denne forordning berører derfor ikke beslutning 2119/98/EF og afgørelse 1786/2002/EF.

(AFSNIT III)

OFFENTLIG DELTAGELSE I FORBINDELSE MED FÆLLESSKABSINSTITUTIONERNES OG -ORGANERNES UDARBEJDELSE AF PLANER OG PROGRAMMER PÅ MILJØOMRÅDET

Udgangspunktet for dette forslag til forordning var, at det kun skulle omhandle Århus-konventionens juridisk bindende krav, dvs. artikel 6 og 7, hvor sidstnævnte vedrører offentlig deltagelse i udarbejdelsen af planer og programmer vedrørende miljøet.

¹² EFT L 268 af 3.10.1998, s. 1.

(1) Offentlig deltagelse i afgørelser vedrørende konkrete aktiviteter og projekter (Århus-konventionens artikel 6)

Århus-konventionen indeholder bestemmelser om offentlig deltagelse "i forbindelse med afgørelser om, hvorvidt der skal gives tilladelse" til visse aktiviteter, der er indeholdt i konventionens bilag I (artikel 6, stk. 1, litra a)). Afgørelser om at give tilladelse til aktiviteter, der er indeholdt i bilaget, træffes ikke på fællesskabsplan, men af medlemsstaterne på lokalt, regionalt eller nationalt plan.

Det er blevet overvejet, hvorvidt og i hvilket omfang bestemmelserne i artikel 6 i Århus-konventionen skulle gælde for afgørelser, der træffes på fællesskabsplan vedrørende finansiering af aktiviteter, der er opført i bilaget, og af andre aktiviteter, som kan have væsentlig indvirkning på miljøet (artikel 6, stk. 1, litra b)). Denne mulighed er ikke medtaget i forslaget. Århus-konventionen indeholder således ikke udtrykkeligt krav om offentlig deltagelse i finansiel beslutningstagning i forbindelse med aktiviteter, som konventionen omfatter. Da Kommissionen udarbejdede sit forslag til gennemførelse i national ret af Århus-konventionens krav vedrørende offentlig deltagelse, foreslog den ikke, at der skulle være sådanne bestemmelser på nationalt plan, og Rådet og Europa-Parlamentet fandt heller ikke, at dette var nødvendigt eller ønskeligt. Hvis der blev indført krav om deltagelse i forbindelse med finansielle afgørelser, som træffes på fællesskabsplan, ville det således skabe forskellige fremgangsmåder på nationalt plan og på fællesskabsplan. Desuden ville der være en væsentlig risiko for dobbelt deltagelse fra offentlighedens side, da godkendelsesproceduren for den pågældende aktivitet, der er omfattet af Århus-konventionen, allerede selv indeholder krav om offentlig deltagelse. Offentlig deltagelse bør derfor være et krav, når tilladelsesproceduren finder sted, som fastsat i direktiv 2003/35/EF, men ikke for finansielle afgørelser i forbindelse med disse aktiviteter.

Århus-konventionens artikel 6, stk. 1, litra b), som indeholder bestemmelser om offentlig deltagelse i afgørelser vedrørende andre foreslåede aktiviteter, "som kan have væsentlig indvirkning på miljøet", gælder ikke på fællesskabsplan. Administrative afgørelser om tilladelse til kemikalier, pesticider og biocider træffes generelt på medlemsstatsniveau. Afgørelser, der træffes på fællesskabsplan, som f.eks. udarbejdelse af lister over aktive stoffer eller klassificering af stoffer, er ikke rettet mod konkrete aktiviteter i den i artikel 6 nævnte forstand. I henhold til forordning (EF) nr. 2037/2000/EF om ozonlagsnedbrydende stoffer¹³ kræves der administrative afgørelser på fællesskabsniveau. Imidlertid har de pågældende afgørelser ikke væsentlig indvirkning på miljøet, da de kun vedrører forvaltningen af de forskellige kvoter for markedsføring eller import af sådanne stoffer.

I forbindelse med genetisk modificerede organismer (GMO) er der i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF¹⁴ også fastsat bestemmelser om, at der under visse omstændigheder skal træffes afgørelser om markedsføring af GMO'er på fællesskabsniveau, og direktivets artikel 24 indeholder visse bestemmelser om offentlig deltagelse. Det foreliggende forslag indeholder ikke bestemmelser om specifik yderligere offentlig deltagelse, hvad GMO'er angår. I selve Århus-konventionen anerkendes det også, at GMO'er har en

¹³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2037/2000 af 29. juni 2000 om stoffer, der nedbryder ozonlaget, EFT L 244 af 29.9.2000

¹⁴ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF af 12 marts 2001 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv 90/220/EØF, EFT L 106 af 17.4.2001, s. 1.

særlig status i henhold til konventionen¹⁵. Særlige regler om anvendelsen af konventionen på GMO'er er under udarbejdelse inden for rammerne af Århus-konventionen, og Fællesskabet og medlemsstaterne deltager i dette arbejde. Det synes derfor mere passende at afvente resultatet af disse internationale forhandlinger, inden der fastsættes specifikke regler på fællesskabsplan.

(2) Offentlig deltagelse i planer og programmer vedrørende miljøet (Århus-konventionens artikel 7)

Efter Århus-konventionens artikel 7, første del, skal der træffes foranstaltninger med henblik på offentlighedens deltagelse ved udarbejdelsen af planer og programmer, der vedrører miljøet¹⁶. Hvad de grundlæggende krav vedrørende denne offentlige deltagelse angår, henvises der til visse dele af artikel 6. Begrebet "planer og programmer vedrørende miljøet" defineres ikke i konventionen. For at gennemføre disse krav i fællesskabslovgivningen og samtidig give administrationer og offentligheden retssikkerhed indeholder nærværende forslag en definition på planer og programmer vedrørende miljøet. Definitionen er tilstrækkelig bred til, at den også kan dække forskellige foranstaltninger, som - selv om de ikke officielt kaldes "planer" eller "programmer" - reelt indholdsmæssigt udgør et 'organiseret og koordineret system til opnåelse af visse mål'¹⁷.

Forslagets artikel 2, stk. 1, litra c), tydeliggør, at definitionen på "fællesskabsinstitutioner og -organer" ikke omfatter "fællesskabsinstitutioner og -organer, når de handler som dømmende eller lovgivende myndighed". Anvendt på beslutningsprocessen om planer og programmer vedrørende miljøet, som Kommissionen udarbejder og som derefter godkendes eller vedtages ved en retsakt, betyder dette, at kravet om offentlig deltagelse dækker det stadium, der går forud for Kommissionens lovforslag. Når først forslaget er fremsat, sikres deltagelsen gennem den parlamentariske proces.

Krav om offentlig deltagelse (artikel 8)

I artikel 7, første del, hedder det, at der skal træffes "praktiske og/eller andre foranstaltninger" med henblik på offentlig deltagelse i forberedelsen af planer og programmer, der vedrører miljøet. For de nærmere regler herfor henvises til artikel 6, stk. 3, 4 og 8. I nærværende forslag er disse krav medtaget og er stilet mod fællesskabsinstitutioner og -organer, når de udarbejder planer og programmer, der vedrører miljøet.

I tråd med Århus-konventionens artikel 7, 3. punktum, er det op til vedkommende fællesskabsinstitution eller -organ at udpege den del af offentligheden, som kan deltage. Hermed tages der hensyn til, at de pågældende planer og programmer kan være stærkt forskelligartede, og at vedkommende offentlige myndighed er bedst stillet til at udpege målgruppen. Under alle omstændigheder skal vedkommende fællesskabsinstitution eller -organ ved udpegning af målgruppen tage hensyn til konventionens målsætninger og medtage

¹⁵ Århus-konventionens artikel 6, stk. 11: "Hver part sikrer, inden for rammerne af national ret og i det omfang, det er muligt og passende, at bestemmelserne i denne artikel finder anvendelse på afgørelser vedrørende tilladelse til at udsætte genetisk modificerede organismer i miljøet".

¹⁶ Århus-konventionens artikel 7: "Hver part fastsætter passende praktiske og/eller andre foranstaltninger med henblik på offentlighedens deltagelse ved udarbejdelsen af planer og programmer, der vedrører miljøet på en gennemsigtig og retfærdig måde, efter at have stillet de nødvendige oplysninger til rådighed for offentligheden .." Inden for rammerne heraf finder artikel 6, stk. 3, 4 og 8 anvendelse. Den relevante offentlige myndighed udpeger den del af offentligheden, der kan deltage i beslutningsprocessen, under hensyntagen til formålet med denne konvention.

¹⁷ Domstolen, sag D-387/97 Kommissionen mod Grækenland, domssamling 2000, s.I-5047.

relevante ikke-statslige organisationer, som f.eks. miljøorganisationer. I tråd med Århus-konventionen artikel 7 og 6, stk. 3, skal bestemmelserne om offentlig deltagelse ifølge forslaget omfatte rimelige tidsrammer og tilstrækkelig information til, at der bliver tale om reel deltagelse. Kravet om foranstaltninger til tidlig og effektiv deltagelse er formuleret i tråd med Århus-konventionens artikel 6, stk. 4. Kravet om at tage behørigt hensyn til resultaterne af offentlig deltagelse følger af Århus-konventionens artikel 7 sammenholdt med artikel 6, stk. 8.

For Kommissionen blev de generelle principper og minimumsstandarder for høring af interesserede parter allerede fastsat i december 2002¹⁸. Disse standarder skulle ikke specielt omfatte beslutningsprocesser på miljøområdet, men er først og fremmest rettet mod 'væsentlige politiske initiativer', der i første omgang er initiativer, hvor der også er behov for en udvidet konsekvensanalyse ifølge Kommissionens meddelelse om dette emne af 5. juni 2002¹⁹. Indenfor disse rammer indeholder standarderne grundlæggende krav om høring af interesserede parter, der - ifølge forslaget - også omfatter den brede offentlighed og ikke-statslige organisationer. Ifølge de generelle principper og minimumsstandarder skal høring finde sted på et tidligt stadium, så der gives tilstrækkelige oplysninger om høringen, tilstrækkelig tid til indgivelse af kommentarer og til at give de hørte parter tilbagemelding, herunder om resultaterne af høringen og om, hvordan der er taget hensyn hertil i forslaget.

Disse retningslinjer gælder imidlertid ikke for andre fællesskabsinstitutioner eller -organer, som ifølge nærværende forslag vil blive forpligtet til at anvende lignende midler i forbindelse med udarbejdelse af planer og programmer, der vedrører miljøet.

Da Kommissionens generelle principper og minimumsstandarder for deltagelse i beslutningsprocessen er vedtaget med henblik på en bredere anvendelse, må Kommissionen supplere disse principper og standarder med sigte på de særlige krav i Århus-konventionen, navnlig hvad angår relevante 'planer og programmer, der vedrører miljøet'. Et tilsagn herom er allerede indeholdt i Kommissionens meddelelse om indførelse af sådanne standarder²⁰. Da disse høringsstandarder kun har været anvendt i kort tid, er det planen at tage dem op igen om to år, når der er høstet flere praktiske erfaringer med alle de forskellige aspekter af deres anvendelsen.

(AFSNIT IV)

ADGANG TIL KLAGE OG DOMSTOLSPRØVELSE PÅ MILJØMRÅDET

Adgang til klage og domstolsprøvelse omhandles i forordningsforslagets artikel 9 til 13. Formålet med disse artikler er at bringe fællesskabslovgivningen på linje med konventionens bestemmelser om adgang til klage og domstolsprøvelse.

Med hensyn til Århus-konventionen artikel 9, stk. 1, om adgang til klage og domstolsprøvelse vedrørende anmodninger om miljøoplysninger, indeholder artikel 8 i forordning (EF) nr. 1049/2001 allerede sådanne bestemmelser. I nærværende forslag udvides bestemmelserne om adgang til klage og domstolsprøvelse vedrørende miljøoplysninger, til også at omfatte oplysninger, der indehaves af andre fællesskabsinstitutioner og -organer end Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen.

¹⁸ KOM(2002) 704 af 11 december 2002

¹⁹ Meddelelse fra Kommissionen om konsekvensanalyse, KOM(2002) 276 endelig udg.

²⁰ Jf. kapitel III, Forbedring af Kommissionens høringsprocedurer - en vedvarende proces, og fodnote 10

Konventionens artikel 9, stk. 2, er ikke direkte relevant, eftersom beslutningstagning omhandlet i konventionens artikel 6 sædvanligvis finder sted på medlemsstatsplan og ikke på fællesskabsplan. Imidlertid kan retlige bestemmelser om deltagelse i beslutningstagning på miljøområdet indgå i "miljølovgivning", og i dette tilfælde ville der være adgang til klage og domstolsprøvelse efter den generelle procedure, der er indført til gennemførelse af konventionens artikel 9, stk. 3.

Ved tilpasningen af EF-retten til bestemmelserne om adgang til klage og domstolsprøvelse i konventionens artikel 9, stk. 3, har man ikke fundet det rimeligt at indføre ret til adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet for alle fysiske og juridiske personer. Dette ville indebære en ændring af EF-traktatens artikel 230 og 232 og ville derfor ikke kunne indføres ved afledt lovgivning. Ifølge nærværende forslag gives der kun søgsmålskompetence til miljøorganisationer på europæisk plan, som opfylder en række betingelser - de "kvalificerede organer". Denne begrænsning anses for at være i tråd med konventionens art. 9, stk. 3, da denne bestemmelse giver de kontraherende parter mulighed for opstille kriterier for, hvilke medlemmer af offentligheden der kan meddeles klage- og søgsmålsret. Det yderligere krav i konventionens artikel 9, stk. 3, om adgang til klage og domstolsprøvelse, hvorefter klageretten også omfatter private personers handlinger og unddannelser, skal ses i sammenhæng med direktivforslaget om adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet. Det foreslås, at dette aspekt behandles i det nævnte direktiv, da det først og fremmest tilfalder medlemsstaterne at sikre, at privatpersoner overholder miljølovgivningen. Direktivforslaget fastsætter denne målsætning i tråd med Århus-konventionens artikel 9, stk. 3, men overlader det til medlemsstaterne at opstille passende kriterier for adgang til klage og domstolsprøvelse for sådanne tilfælde efter national ret.

Nærværende forslag fastsætter derfor bestemmelser om adgang til klage og domstolsprøvelse i tilknytning til fællesskabsinstitutioners og -organers handlinger og unddannelser, der er i strid med miljølovgivningen.

Anmodning om intern prøvelse (artikel 9)

Kvalificerede organer, som finder, at en administrativ handling eller unddannelse strider mod miljølovgivningen, kan indgive anmodning om intern prøvelse. En sådan anmodning skal rettes til vedkommende fællesskabsinstitution eller -organ og skal gå forud for eventuel retslig prøvelse.

Denne foreløbige procedure blev indført for ikke at gribe forstyrrende ind i udøvelsen af retten til klage og domstolsprøvelse i henhold til EF-traktatens artikel 230, hvorefter en person kan indbringe klage ved EF-domstolen over beslutninger, der berører ham umiddelbart og individuelt. Modtageren af afgørelsen fra den interne prøvelse kan anvende EF-traktatens artikel 230; det foreliggende forslag bibeholder således den nødvendige parallelitet med forslaget til direktiv om adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet og med EF-traktatens artikel 230. Fællesskabsinstitutionen eller -organet tager enhver sådan anmodning om intern prøvelse i betragtning, medmindre den klart er grundløs. Desuden underretter fællesskabsinstitutionen eller -organet inden 12 uger efter indgivelsen af anmodningen det kvalificerede organ om sin afgørelse om at træffe foranstaltninger til sikring af, at miljølovgivningen overholdes, eller om sit afslag på anmodningen. Endelig skal fællesskabsinstitutionen eller -organet anføre grundene til sin afgørelse.

Hvis fællesskabsinstitutionen eller -organet trods sine bestræbelser ikke er i stand til at træffe afgørelse inden for den ovennævnte frist, skal den/det hurtigst muligt underrette det kvalificerede organ herom og anføre grundene til, at den/det ikke har kunnet træffe afgørelse,

og om hvornår den/det påtænker at træffe afgørelse. Fællesskabsinstitutionen eller -organet skal træffe afgørelse om anmodningen inden for en rimelig frist, under hensyntagen til arten, omfanget og alvoren af overtrædelsen af miljølovgivningen.

Kvalificerede organers klage- og søgsmålsret (artikel 10)

Løsningen med at give repræsentative grupper i offentligheden klage- og søgsmålsret kombinerer overensstemmelsen med EF-traktaten med en bred beskyttelse af miljøet. I overensstemmelse med forslaget til direktiv om adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet og i tråd med bestemmelserne i Århus-konventionen vil disse grupper ikke skulle gøre gældende, at de har en tilstrækkelig interesse eller at en rettighed er krænket, for at få adgang til retslig prøvelse ved Domstolen. Alligevel vil ikke alle grupper have adgang til disse procedurer. For at få tillagt klage- og søgsmålsret skal et kvalificeret organ anerkendes og opfylde de kriterier, der er fastlagt i nærværende forslags artikel 12. Især skal sagens genstand være omfattet af det kvalificerede organs vedtægtsfæstede aktiviteter og dets geografiske område.

Sagsanlæg ved Domstolen (artikel 11)

Hvis

- vedkommende fællesskabsinstitution eller -organ afviser den tidligere anmodning om interne prøvelse, eller
- vedkommende fællesskabsinstitution eller -organ ikke træffer afgørelse inden for den frist, der er nævnt i forordningens artikel 9, eller
- det kvalificerede organ finder, at afgørelsen er utilstrækkelig til at sikre overensstemmelse med den pågældende miljølovgivning,

er det kvalificerede organ berettiget til at appellere til Domstolen.

Det kvalificerede organ skal have adgang til Domstolen for at få prøvet den processuelle og materielle lovlighed af fællesskabsinstitutionens eller -organets ovennævnte afgørelse.

Kriterier for anerkendelse af kvalificerede organer (artikel 12)

"Kvalificeret organ" kan omfatte grupper, foreninger eller organisationer, hvis vedtægtsmæssige formål er at beskytte miljøet. Begrundelsen for at give disse organer adgang til klage og domstolsprøvelse er den stadig mere betydningsfulde rolle, de spiller inden for national og international miljøbeskyttelse.

Da disse organisationer påtager sig rollen som beskyttere af miljøet, kan der høstes mange fordele ved at de deltager i miljøprocedurer. De pågældende organer har ofte et veluddannet, motiveret og kvalificeret personale.

Under alle omstændigheder skal en sådan organisation opfylde følgende kriterier:

- (a) Den skal være en juridisk person. Den skal drives på non-profit-basis og til fordel for miljøet: den må ikke udøve økonomiske aktiviteter ud over dem, der har tilknytning til organisationens hovedformål.

- (b) Den skal være aktiv på fællesskabsplan Hvis den handler i form af flere samordnede foreninger, skal den omfatte mindst tre medlemsstater.
- (c) Den skal have været lovligt indstiftet i mere end to år og i den periode aktivt have forfulgt sine vedtægtsfæstede formål vedrørende miljøbeskyttelse.
- (d) Dens årsregnskaber for de to foregående år skal være godkendt af en registreret revisor.

Procedure for anerkendelse af kvalificerede organer (artikel 13)

Med hensyn til anerkendelsesproceduren for kvalificerede organer indeholder forslaget en blandet løsning, som kombinerer muligheden for en forudgående procedure og en anerkendelse på et sag til sag-grundlag. Denne fremgangsmåde er både effektiv og fleksibel. Kommissionen fastsætter nærmere bestemmelser om anerkendelsesproceduren.

Hvis et kvalificeret organ ikke længere opfylder kriterierne i dette forordningsforslags artikel 12, kan anerkendelsen ophæves. Det pågældende kvalificerede organ skal underrettes herom mindst en måned forinden, med angivelse af grundene til den påtænkte ophævelse.

(AFSNIT V)

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Gennemførelsesforanstaltninger (artikel 14)

Denne artikel forpligter fællesskabsinstitutionerne og -organerne til at tilpasse deres forretningsordener til bestemmelserne i dette forordningsforslag. Disse bestemmelser får virkning fra [DATO]

Ikrafttræden (artikel 15)

Den sidste bestemmelse fastsætter ikrafttrædelsesdatoen til [DATO] og bestemmer, at dette forslag til forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING

om anvendelse af Århus-konventionens bestemmelser om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet på Det Europæiske Fællesskabs institutioner og organer

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 175, stk. 1,

under henvisning til forslag fra Kommissionen²¹,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg²²,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget²³,

efter proceduren i traktatens artikel 251²⁴, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Fællesskabets lovgivning på miljøområdet skal bidrage til bevarelse, beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten og beskyttelse af menneskers sundhed.
- (2) Fællesskabets sjette handlingsprogram på miljøområdet²⁵ understreger betydningen af, at der gives hensigtsmæssige miljøoplysninger og reelle muligheder for at inddrage offentligheden i beslutningstagning på miljøområdet, således at ansvarlighed og gennemsigtighed i beslutningsprocessen fremmes og offentlighedens opmærksomhed omkring miljøspørgsmål og støtte til de trufne afgørelser øges. Det tilskynder, ligesom sine forgængere²⁶, endvidere til en mere effektiv gennemførelse og anvendelse af Fællesskabets miljølovgivning, herunder håndhævelse af fællesskabsreglerne og indgreb mod overtrædelser af Fællesskabets miljølovgivning.
- (3) Den 25. juni 1998 undertegnede Det Europæiske Fællesskab FN/ECE-konventionen om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet, i det følgende benævnt "Århus-

²¹ EFT C [...] af [...], s. [...].

²² EFT C [...] af [...], s. [...].

²³ EFT C [...] af [...], s. [...].

²⁴ EFT C [...] af [...], s. [...].

²⁵ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 1600/2002/EF af 22. juli 2002 om fastlæggelse af Fællesskabets sjette miljøhandlingsprogram. EFT L 242 af 10.9.2002, s. 1.

²⁶ Fællesskabets fjerde handlingsprogram på miljøområdet, EFT C 328 af 7.12.1987, s.1. Fællesskabets fjerde handlingsprogram på miljøområdet, EFT C 138 af 17.9.1993, s.1.

konventionen". For at Det Europæiske Fællesskab kan indgå denne konvention, må EF-rettens bestemmelser være forenelige med konventionens bestemmelser.

- (4) For at bidrage til konventionens gennemførelse har Fællesskabet allerede vedtaget to direktiver²⁷, og der er fremsat forslag til et tredje²⁸. Der bør træffes foranstaltninger til, at konventionens krav gælder for Fællesskabets institutioner og organer.
- (5) Det er hensigtsmæssigt at behandle Århus-konventionens tre søjler - adgang til oplysninger, deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet - i én enkelt retsakt og fastsætte fælles bestemmelser vedrørende målsætninger og definitioner. Dette bidrager til at rationalisere lovgivningen og øge gennemsigtigheden af de gennemførelsesforanstaltninger, der træffes på fællesskabsplan.
- (6) Som generelt princip skal de rettigheder, Århus-konventionens tre søjler sikrer, være tilgængelige for offentligheden, uden diskrimination på grund af statsborgerskab, nationalitet eller bopæl.
- (7) I Århus-konventionens artikel 2, stk. 2, defineres offentlige myndigheder bredt, da det grundlæggende begreb er, at enkeltpersoner og disses organisationer bør have visse rettigheder i alle tilfælde, hvor der udøves offentlig myndighed. Det er derfor nødvendigt, at de fællesskabsinstitutioner og -organer, som forordningen omfatter, defineres på samme brede og funktionelle måde. I tråd med Århus-konventionen er Fællesskabets institutioner og organer, når de handler som dømmende eller lovgivende myndighed, ikke omfattet.
- (8) Definitionen på miljøoplysninger omfatter oplysninger i enhver form om miljøets tilstand. Denne definition, som er tilpasset definitionen i direktiv 2003/4/EF om adgang til miljøoplysninger, har samme indhold som definitionen i Århus-konventionen. Definitionen på "dokumenter" i artikel 3, litra a), i forordning (EF) nr. 1049/2001 om aktindsigt²⁹ omfatter miljøoplysninger som defineret i forordning.
- (9) Det er hensigtsmæssigt, at denne forordning indeholder en definition på 'planer og programmer' i den i Århus-konventionen anvendte betydning, der er i tråd med den fremgangsmåde, der følges i forbindelse med medlemsstaternes forpligtelser efter gældende EF-ret. 'Planer og programmer på miljøområdet' skal defineres i forhold til deres bidrag til opfyldelsen af eller deres forventede betydelige indvirkning på opfyldelsen af Fællesskabets miljøpolitiske målsætninger. Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 1600/2002/EF om fastlæggelse af Fællesskabets sjette miljøhandlingsprogram³⁰ opstiller målene for Fællesskabets miljøpolitik og foranstaltninger til opfyldelse af disse mål, for en tiårig periode fra den 22. juli 2002.

²⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/4/EF af 28. januar 2003 om offentlig adgang til miljøoplysninger og om ophævelse af Rådets direktiv 90/313/EØF, EFT L 41 af 14.2.2003, s. 26; Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/35/EF af 26. maj 2003 om mulighed for offentlig deltagelse i forbindelse med udarbejdelse af visse planer og programmer på miljøområdet og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF og 96/61/EF, for så vidt angår offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse. EFT L 156 af 25.6.2003, s. 17.

²⁸ Forslag til direktiv om adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet KOM(2003)624 endelig

²⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1049/2001 af 30. maj 2001 om aktindsigt i Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter, EFT L 145 af 31.5.2001, s. 43.

³⁰ EFT L 242 af 10.9.2002, s. 1. 1.

Efter dette programs udløb vil et efterfølgende miljøhandlingsprogram forfølge de samme mål.

- (10) I betragtning af at miljølovgivningen er i stadig udvikling, og med henblik på at medtage relevante bestemmelser på dette område bør definitionen på miljølovgivning henviser til målsætningerne for Fællesskabets miljøpolitik, navnlig beskyttelse og forbedring af miljøet, herunder menneskers sundhed og beskyttelse af naturressourcerne.
- (11) Administrative handlinger bør kunne underkastes prøvelse, hvis de har retligt bindende og ekstern virkning. Tilsvarende bør undladelser kunne underkastes prøvelse, hvis der efter miljølovgivningen er pligt til at handle. Da handlinger fra fællesskabsinstitutioner eller -organer, der handler som dømmende eller lovgivende myndighed, er udelukket fra forordningen, bør det samme være tilfældet for andre undersøgelsesprocedurer, hvor fællesskabsinstitutioner eller -organer handler som administrativ prøvelsesinstans efter EF-traktatens bestemmelser.
- (12) Århus-konventionen indeholder krav om offentlighedens adgang til miljøoplysninger, enten på anmodning eller gennem aktiv formidling ved de af konventionen omfattede myndigheder. Forordning (EF) nr. 1049/2001 om aktindsigt finder anvendelse på Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen samt på agenturer og lignende organer, der er oprettet ved en fællesskabsretsakt. Den opstiller regler for disse institutioner, der i vid udstrækning stemmer overens med Århus-konventionens bestemmelser. Anvendelsen af forordning (EF) nr. 1049/2001 bør udvides til alle andre fællesskabsinstitutioner og -organer.
- (13) På områder, hvor Århus-konventionens bestemmelser ikke, helt eller delvis, findes i forordning (EF) nr. 1049/2001, bør de tages op i nærværende forordning, navnlig hvad angår indsamling og formidling af miljøoplysninger.
- (14) For at offentlighedens ret til adgang til miljøoplysninger kan få den ønskede virkning, er det afgørende, at miljøoplysningerne er af god kvalitet. Der bør derfor indføres regler, der forpligter fællesskabsinstitutionerne og -organerne til at sikre oplysningernes kvalitet.
- (15) Undtagelserne i artikel 4, stk. 1, 2 og 3, i forordning (EF) nr. 1049/2001 finder derfor tilsvarende anvendelse på anmodninger om miljøoplysninger efter nærværende forslag.
- (16) Med Europa-Parlamentets og Rådets beslutning 2119/98/EF af 24. september 1998 om oprettelse af et net til epidemiologisk overvågning af og kontrol med overførbare sygdomme i Fællesskabet³¹ er der allerede skabt et net på fællesskabsplan til fremme af samarbejde og koordinering mellem medlemsstaterne, med bistand fra Kommissionen, med henblik på bedre forebyggelse af og kontrol med en række overførbare sygdomme i Fællesskabet. Med Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 1786/2002/EF³² er der indført et program for Fællesskabets indsats inden for folkesundhed, som supplerer medlemsstaternes politik på området. Dette program sigter mod forbedring af oplysning og viden i folkesundhedens interesse og forbedring af kapaciteten til at handle hurtigt og koordineret på trusler mod sundheden, og disse

³¹ EFT L 268 af 3.10.1998, s. 1.

³² EFT L 271 af 9.10.2002, s. 1.

mål er klart i tråd med Århus-konventionens krav. Anvendelsen af denne forordning berører derfor ikke beslutning 2119/98/EF og afgørelse 1786/2002/EF.

- (17) Ifølge Århus-konventionens artikel 7 skal parterne træffe foranstaltninger med henblik på offentlighedens deltagelse ved udarbejdelsen af planer og programmer vedrørende miljøet.
- (18) Ifølge Århus-konventionen skal disse foranstaltninger omfatte rimelige tidsrammer for oplysning af offentligheden om den pågældende miljøbeslutningsproces. For at nå det ønskede mål med den offentlige deltagelse skal denne finde sted på et tidligt stadium, hvor alle muligheder står åbne. Resultaterne af den offentlige deltagelse skal tages behørigt i betragtning i beslutningsprocessen for planer og programmer. Ved fastsættelsen af bestemmelser om offentlig deltagelse skal fællesskabsinstitutionerne og -organerne under hensyntagen til Århus-konventionens målsætninger udpege den del af offentligheden, der kan deltage, herunder relevante ikke-statslige organisationer.
- (19) Århus-konventionens artikel 9, stk. 3, indeholder bestemmelser om adgang til retslige eller andre prøvelsesprocedurer med henblik på at anfægte private personers og offentlige myndigheders handlinger og unkladelser, som er i strid med lovbestemmelser, der vedrører miljøet. Bestemmelserne om adgang til klage og domstolsprøvelse skal derfor både være forenelige med konventionen og med traktaten. På denne baggrund bør denne forordning kun regulere offentlige myndigheders handlinger og unkladelser, mens det overlades til medlemsstaterne at regulere private personers handlinger og unkladelser i overensstemmelse med direktiv xxxx/xx/EF om adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet³³.
- (20) For at sikre tilstrækkelige og effektive retsmidler i overensstemmelse med den relevante fællesskabslovgivning om adgang til prøvelse for De Europæiske Fællesskabers Domstol, bør den fællesskabsinstitution eller det fællesskabsorgan, som er ophav til den handling eller unkladelse, som anfægtes, have mulighed for enten at revurdere sin afgørelse eller for at handle, hvis der er tale om unkladelse.
- (21) Organer, der er aktive på miljøbeskyttelsesområdet, og som opfylder visse betingelser, der sikrer, at de har miljøbeskyttelse som hovedformål, bør have adgang til at iværksætte procedurer på miljøområdet for at få prøvet den materielle og processuelle lovlighed af administrative handlinger og unkladelser, der strider mod EF's miljølovgivning. Prøvelsesprocedurer, der iværksættes af sådanne organer, skal vedrøre spørgsmål, der henhører under deres vedtægtsfæstede virksomhed.
- (22) Hvis anmodninger om intern prøvelse ikke giver det ønskede resultat, bør kvalificerede organer have adgang til at iværksætte procedurer på miljøområdet ved Domstolen for at få prøvet de pågældende administrative handlinger eller unkladelser.
- (23) Denne forordning er forenelig med de grundlæggende rettigheder og principper, der er anerkendt i Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder. Denne forordning tager navnlig sigte på miljøbeskyttelse og anvendelse af artikel 37 i Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder -

³³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv xxxx/xx/EF om adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet, EUT L ..., s

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

AFSNIT I

GENERELLE BESTEMMELSER

Artikel 1

Formål

1. Denne forordning indeholder bestemmelser om anvendelse af principperne i FN/ECE-konventionen om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet, i det følgende benævnt Århus-konventionen, på fællesskabsinstitutionerne og -organerne, navnlig ved:
 - (a) at sikre retten til adgang til miljøoplysninger, som er i fællesskabsinstitutionernes og -organernes besiddelse eller opbevares for dem, og at opstille de grundlæggende vilkår og betingelser samt konkrete ordninger for udøvelsen af denne ret
 - (b) at sikre, at miljøoplysninger i stigende grad findes på elektroniske databaser, som er let tilgængelige for offentligheden gennem offentlige telekommunikationsnet
 - (c) at give mulighed for offentlig deltagelse i forbindelse med fællesskabsinstitutionernes og -organernes udarbejdelse af planer og programmer, der vedrører miljøet
 - (d) at give adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet på fællesskabsplan på de i denne forordning fastsatte betingelser.
2. Anvendelsen af denne forordning berører ikke andre fællesskabsbestemmelser vedrørende adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet.

Artikel 2

Definitioner

1. I denne forordning forstås ved:
 - (a) 'den informationssøgende': enhver fysisk eller juridisk person, der anmoder om miljøoplysninger
 - (b) "offentligheden": en eller flere fysiske eller juridiske personer og disses foreninger, organisationer eller grupper

- (c) "fællesskabsinstitutioner og -organer": offentlige institutioner, organer, kontorer eller agenturer, som er oprettet ved eller på grundlag af traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, og som udøver offentlige funktioner, medmindre de handler som dømmende eller lovgivende myndighed
- (d) "kvalificeret organ": enhver forening eller organisation, hvis formål er at beskytte miljøet, og som er anerkendt i overensstemmelse med artikel 12 og 13
- (e) "miljøoplysninger": alle oplysninger i skriftlig form, i billed- eller lydform eller i elektronisk eller en hvilken som helst anden fysisk form, som vedrører:
 - i) tilstanden i miljøelementer som f.eks. luft og atmosfære, vand, jord, landskaber og naturområder, herunder vådområder, kyst- og havområder, biologisk mangfoldighed og dennes enkelte bestanddele, herunder genetisk modificerede organismer, og vekselvirkningen mellem disse elementer
 - ii) faktorer som f.eks. stoffer, energi, støj, stråling eller affald, herunder radioaktivt affald, emissioner, udledninger og andre udslip i miljøet, der påvirker eller kan påvirke de i litra i) nævnte miljøelementer
 - iii) foranstaltninger (herunder administrative foranstaltninger) såsom politikker, lovgivning, planer, programmer, miljøaftaler og aktiviteter, der påvirker eller kan påvirke de enkelte i litra i) og ii) nævnte elementer og faktorer, samt foranstaltninger og aktiviteter, der har til formål at beskytte disse miljøelementer
 - iv) rapporter om gennemførelse af miljølovgivningen
 - v) rentabilitetsberegninger og andre økonomiske analyser og forudsætninger, som er anvendt i forbindelse med de i litra iii) nævnte foranstaltninger og aktiviteter, og
 - vi) menneskers sundheds- og sikkerhedstilstand, herunder forurening af fødekæden, menneskers levevilkår, kulturminde og bygningsværker, i det omfang de påvirkes af eller kan påvirkes af de enkelte i litra i) nævnte miljøelementers tilstand, eller via disse elementer af de i litra ii) og iii) nævnte forhold
- (f) "planer og programmer, der vedrører miljøet": planer og programmer,
 - i) som udarbejdes og/eller vedtages af en fællesskabsinstitution eller et fællesskabsorgan
 - ii) som kræves ifølge love og administrative bestemmelser, og
 - iii) som bidrager til eller som kan ventes at få betydelig indvirkning på opfyldelsen af Fællesskabets miljøpolitiske mål, som opstillet i Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 1600/2002/EF eller i efterfølgende generelle miljøhandlingsprogrammer.

Generelle miljøhandlingsprogrammer betragtes også som 'planer og programmer, der vedrører miljøet'.

Denne definition omfatter ikke en fællesskabsinstitution eller et fællesskabsorgans finans- eller budgetplaner og -programmer eller interne arbejdsprogrammer.

(g) "miljølovgivning": fællesskabslovgivning, hvis formål er beskyttelse eller forbedring af miljøet, herunder menneskers sundhed og beskyttelse og rationel udnyttelse af naturressourcerne på områder som:

- i) vandbeskyttelse
- ii) støjbeskyttelse
- iii) jordbeskyttelse
- iv) atmosfærisk beskyttelse
- v) fysisk planlægning og arealanvendelse
- vi) naturbevaring og biologisk diversitet
- vii) affaldshåndtering
- viii) kemikalier, herunder biocider og pesticider
- ix) bioteknologi
- x) andre emissioner, udledninger og udslip til miljøet.
- xi) miljøkonsekvensvurdering
- xii) adgang til miljøoplysninger og deltagelse i beslutningsprocesser

(h) "administrativ handling": enhver administrativ foranstaltning med bindende og ekstern virkning, som en fællesskabsinstitution eller et fællesskabsorgan træffer i medfør af miljølovgivningen

(i) "administrativ undladelse": manglende administrativ handling fra en fællesskabsinstitution eller et fællesskabsorgan, i tilfælde hvor vedkommende institution eller organ er juridisk forpligtet til at handle i medfør af miljølovgivningen.

2. Administrative handlinger og administrative undladelser omfatter ikke foranstaltninger truffet af en fællesskabsinstitution eller et fællesskabsorgan, der handler som administrativ prøvelsesinstans, f.eks. i medfør af:

- EF-traktatens artikel 81, 82, 86 og 87 (konkurrenceregler)
- EF-traktatens artikel 226 og 228 (overtrædelsesprocedurer)
- EF-traktatens artikel 195 (procedurer ved ombudsmanden)
- EF-traktatens artikel 280 (procedurer ved Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig).

AFSNIT II

ADGANG TIL MILJØOPLYSNINGER

Artikel 3

Anvendelse af forordning (EF) nr. 1049/2001

Forordning (EF) nr. 1049/2001 finder anvendelse på enhver anmodning fremsat af en informationsøgende om adgang til miljøoplysninger, uden diskrimination på grund af statsborgerskab, nationalitet eller bopæl og, for juridiske personers vedkommende, uden diskrimination på grund af det sted, hvor de har deres registrerede hovedsæde eller et reelt sæde for dens aktiviteter.

For så vidt angår denne forordning betyder 'institution' i forordning (EF) nr. 1049/2001 'fællesskabsinstitution eller -organ'.

Artikel 4

Indsamling og formidling af miljøoplysninger

1. Fællesskabsinstitutioner og -organer organiserer de miljøoplysninger, som er relevante for deres funktioner, og som de er i besiddelse af, eller som opbevares for dem, på en sådan måde, at de aktivt og systematisk kan formidles til offentligheden, navnlig ved hjælp af computertelekommunikation og/eller elektronisk teknologi, i overensstemmelse med artikel 11, stk. 1 og 2, og artikel 12 i forordning (EF) nr. 1049/2001/EF. De sikrer, at disse miljøoplysninger i stigende grad findes på elektroniske databaser, som er let tilgængelige for offentligheden gennem offentlige telekommunikationsnet. I dette øjemed sørger de for, at de miljøoplysninger, de er i besiddelse af, lægges på databaser, som udstyres med søgeværktøjer og andre former for software, der kan hjælpe offentligheden med at finde de ønskede oplysninger .

De oplysninger, der stilles til rådighed ved hjælp af computertelekommunikation og/eller elektronisk teknologi, omfatter ikke nødvendigvis oplysninger, der er indsamlet før denne forordnings ikrafttræden, medmindre de allerede er til rådighed i elektronisk form.

Fællesskabsinstitutionerne og -organerne træffer alle rimelige foranstaltninger for at vedligeholde miljøoplysninger, som de er i besiddelse af, eller som opbevares for dem, i en form eller et format, som er let at reproducere og let tilgængelig via computertelekommunikation eller andre elektroniske medier.

2. De miljøoplysninger, som skal stilles til rådighed og formidles, ajourføres i nødvendigt omfang. Ud over de dokumenter, der er nævnt i artikel 12, stk. 2 og 3, og i artikel 13, stk. 1 og 2, i forordning (EF) nr.1049/2001/EF, omfatter databaserne eller registrene følgende:

- (a) statusrapporter om gennemførelsen af:
 - i) internationale traktater, konventioner eller aftaler og fællesskabs- og national, regional eller lokal lovgivning om eller vedrørende miljøet
 - ii) politikker, planer og programmer, der vedrører miljøet
 - (b) rapporter om miljøets tilstand som omhandlet i stk. 4
 - (c) data eller oversigter over data fra overvågning af aktiviteter, der påvirker eller kan påvirke miljøet
 - (d) tilladelser, som kan have væsentlig indvirkning på miljøet, og miljøaftaler eller en henvisning til det sted, hvor oplysningerne kan rekvireres eller findes
 - (e) miljøkonsekvens- og risikovurderinger vedrørende miljøelementer eller en henvisning til det sted, hvor oplysningerne kan rekvireres eller findes
3. Fællesskabsinstitutionerne og -organerne kan i egnede tilfælde opfylde kravene i stk. 1 og 2 ved at oprette link til internetsider, hvor oplysningerne kan findes.
4. Kommissionen sørger for, at der med jævne mellemrum, der ikke overstiger 4 år, offentliggøres og udsendes en rapport om miljøets tilstand, som indeholder oplysninger om miljøkvaliteten og oplysninger om, på hvilke områder miljøet er under pres.

Artikel 5

Miljøoplysningernes kvalitet

1. Fællesskabsinstitutionerne og -organerne sikrer så vidt muligt, at alle oplysninger, der indsamles af eller for dem, og som offentliggøres, er ajourførte, nøjagtige og sammenlignelige.
2. Fællesskabsinstitutionerne og -organerne skal, på anmodning, enten underrette den informationsøgende om, hvor vedkommende kan finde oplysninger om de målemetoder, herunder metoder til analyse, prøvetagning og forbehandling af prøver, der er anvendt ved tilvejebringelsen af oplysningerne, eller, hvis disse oplysninger ikke er til rådighed, henvise til den anvendte standardprocedure.

Artikel 6

Anmodninger om adgang til miljøoplysninger, som ikke er i en fællesskabsinstitutions eller et fællesskabsorgans besiddelse

Modtager fællesskabsinstitutioner eller -organer en anmodning om adgang til miljøoplysninger, som de ikke er i besiddelse af, eller som ikke opbevares for dem, oplyser de så hurtigt som muligt den informationsøgende om, hvilken fællesskabsinstitution eller hvilket fællesskabsorgan eller hvilken offentlig myndighed som omhandlet i direktiv 2003/4/EF der efter deres mening vil kunne give adgang til de ønskede oplysninger, eller de

videresender anmodningen til vedkommende fællesskabsinstitution, fællesskabsorgan eller offentlige myndighed og underretter den informationsøgende herom.

Artikel 7

Samarbejde

I tilfælde af en overhængende trussel mod menneskers sundhed eller miljøet, uanset om den skyldes menneskelige aktiviteter eller naturlige årsager, skal fællesskabsinstitutionerne og -organerne på anmodning af offentlige myndigheder som omhandlet i Rådets direktiv 2003/4/EF samarbejde med og bistå disse offentlige myndigheder, så de straks og uden ophold kan meddele den del af offentligheden, der risikerer at blive berørt af truslen, alle miljøoplysninger, der kan sætte den i stand til at træffe forholdsregler for at forebygge eller begrænse følgerne af truslen, såfremt disse oplysninger er i fællesskabsinstitutionernes eller -organernes og de pågældende myndigheders besiddelse eller opbevares for dem.

Anvendelsen af stk. 1 berører ikke særlige forpligtelser i medfør af fællesskabslovgivningen, særlig beslutning 2119/98/EF og afgørelse 1786/2002/EF.

AFSNIT III

OFFENTLIG DELTAGELSE VED FÆLLESSKABSINSTITUTIONERS OG -ORGANERS UDARBEJDELSE AF PLANER OG PROGRAMMER, DER VEDRØRER MILJØET

Artikel 8

Fællesskabsinstitutionerne og -organerne fastsætter passende praktiske og/eller andre foranstaltninger med henblik på offentlighedens deltagelse ved udarbejdelsen af planer og programmer, der vedrører miljøet. De foranstaltninger, der skal træffes i dette øjemed,

- (a) skal omfatte rimelige tidsrammer, der giver tilstrækkelig tid til at informere offentligheden om de planer og programmer, der skal udarbejdes, og om de nærmere bestemmelser om deltagelsen, og til at offentligheden kan opnå reel deltagelse i udarbejdelsen af planer og programmer, der vedrører miljøet;
- (b) skal give mulighed for, at offentligheden inddrages tidligt i processen, mens alle muligheder stadig er åbne
- (c) skal medføre, at resultaterne af den offentlige deltagelse tages behørigt i betragtning i beslutningsprocesser for planer eller programmer, der vedrører miljøet;
- (d) skal fastsætte, hvilken del af offentligheden der kan deltage, herunder relevante ikke-statslige organisationer, som f.eks. organisationer, der fremmer miljøbeskyttelse.

AFSNIT IV

ADGANG TIL KLAGE OG DOMSTOLSPRØVELSE PÅ MILJØOMRÅDET

Artikel 9

Anmodning om intern prøvelse af administrative handlinger

1. Ethvert kvalificeret organ, som finder, at en administrativ handling eller undladelse strider mod miljølovgivningen, kan indgive anmodning om intern prøvelse til den fællesskabsinstitution eller det fællesskabsorgan, som har handlet eller, i tilfælde af en påstået undladelse, burde have handlet.

En sådan anmodning skal indgives skriftligt og inden for en frist på højst fire uger efter vedtagelsen af den administrative handling eller, i tilfælde af en påstået undladelse, inden fire uger efter det tidspunkt, hvor handlingen var påkrævet i henhold til lovgivningen. I anmodningen anføres, hvori den påståede overtrædelse af miljølovgivningen består, og hvilket resultat der ønskes af den interne prøvelse.

2. Fællesskabsinstitutionen eller -organet som omhandlet i stk. 1 tager enhver sådan anmodning i betragtning, medmindre den klart er grundløs. Den eller det fremsætter hurtigst muligt og senest 12 uger efter modtagelsen af anmodningen skriftlig afgørelse om, hvilke foranstaltninger der skal træffes til sikring af, at miljølovgivningen overholdes, eller om sit afslag på anmodningen. Det kvalificerede organ, som har indgivet anmodningen, underrettes om afgørelsen; grundene til afgørelsen anføres.
3. Er fællesskabsinstitutionen eller -organet trods sine bedste anstrengelser ikke i stand til at træffe afgørelse om en anmodning om intern prøvelse inden for den i stk. 2 nævnte frist, underretter den/det snarest muligt og senest inden for den i samme stykke nævnte frist det kvalificerede organ, der har indgivet anmodningen, om grundene til, at den/det ikke kan træffe den pågældende afgørelse, og om hvornår den/det påtænker at træffe afgørelse om anmodningen.
4. Fællesskabsinstitutionen eller -organet træffer afgørelse om en anmodning om intern prøvelse inden for en rimelig frist, under hensyntagen til arten, omfanget og alvoren af overtrædelsen af miljølovgivningen, dog højst 18 uger efter modtagelsen af anmodningen. Den underretter straks det kvalificerede organ om sin afgørelse vedrørende anmodningen.

Artikel 10

Klage- og søgsmålsret

Et kvalificeret organ har ret til at indgive anmodning om intern prøvelse i henhold til artikel 9, uden at vedkommende har en tilstrækkelig interesse eller skal godtgøre, at en rettighed er krænket, forudsat at:

- (a) det er anerkendt i overensstemmelse med artikel 12 og 13, og;
- (b) genstanden for den sag, for hvilken der er anmodet om intern prøvelse, er omfattet af det kvalificerede organs vedtægtsfæstede åbne aktiviteter.

Artikel 11

Sagsanlæg ved Domstolen

1. Finder et kvalificeret organ, som har indgivet anmodning om intern prøvelse i henhold til artikel 9, at den afgørelse, som fællesskabsinstitutionen eller -organet har truffet som svar på den pågældende anmodning, er utilstrækkelig til at sikre, at miljølovgivningen overholdes, kan det kvalificerede organ indbringe klage for Domstolen i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 230, stk. 4, for at få prøvet den materielle og processuelle lovlighed af den pågældende afgørelse.
2. Har fællesskabsinstitutionen eller -organet ikke inden for den i artikel 9 nævnte frist truffet afgørelse om en anmodning indgivet i overensstemmelse med nævnte artikel, kan det kvalificerede organ indbringe klage for Domstolen i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 232, stk. 3.

Artikel 12

Kriterier for anerkendelse af kvalificerede organer

For at blive anerkendt skal et kvalificeret organ opfylde følgende kriterier:

- (a) det skal være en uafhængig og nonprofit juridisk person, hvis formål er at beskytte miljøet
- (b) det skal være aktivt på fællesskabsplan
- (c) det skal have været lovligt indstiftet i mere end to år og i den periode aktivt have forfulgt sine vedtægtsfæstede formål vedrørende miljøbeskyttelse
- (d) dets årsregnskaber for de to foregående år skal være godkendt af en registreret revisor.

For at blive betragtet som aktive på fællesskabsplan skal kvalificerede organer, som driver deres virksomhed samordnet med flere andre foreninger eller organisationer, med en struktur, som er baseret på medlemskab, omfatte mindst tre medlemsstater.

Artikel 13

Procedure for anerkendelse af kvalificerede organer

1. Kommissionen vedtager de nødvendige bestemmelser til at sikre hurtig anerkendelse af kvalificerede organer, som opfylder kriterierne i artikel 12. Disse bestemmelser

skal enten foreskrive anerkendelse fra sag til sag eller forudgående anerkendelse for en nærmere bestemt fremtidig periode.

2. Kommissionen undersøger jævnligt, om betingelserne for anerkendelse fortsat er opfyldt.

Opfylder et kvalificeret organ ikke længere kriterierne i artikel 12, bortfalder anerkendelsen. Det pågældende kvalificerede organ underrettes mindst en måned inden afgørelsen træffes. Grundene til bortfald af anerkendelsen anføres i afgørelsen.

AFSNIT V

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 14

Gennemførelsesforanstaltninger

Fællesskabsinstitutionerne og -organerne tilpasser om nødvendigt deres forretningsorden til bestemmelserne i denne forordning. Disse tilpasninger har virkning fra [DATO].

Artikel 15

Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft på tredjedagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Den anvendes fra den [DATO].

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand